ПОЛОЖЕННЯ
про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в комунальному закладі «Кам'янський ліцей №1 Кам'янської міської ради Черкаської області»

1. Загальні положення

1.1 Це Положення встановлює порядок навчання та перевірки знань з питань охорони та безпеки життєдіяльності працівників ліцею, а також навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності (охорона здоров'я, пожежна, радіаційна безпека, безпека дорожнього руху, цивільний захист, попередження побутового травматизму) учнів ліцею (далі – здобувачі освіти).

1.2 Це Положення розроблене з урахуванням Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22.11.2017 № 1514, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 грудня 2017 року за № 1512/31380.

1.3 Вимоги цього Положення є обов'язковими для виконання учасниками освітнього процесу, іншими працівниками ліцею та спрямовані на реалізацію системи безперервного навчання з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності здобувачів освіти, працівників з метою забезпечення належних, безпечних і здорових умов навчання та праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням.

1.4 В ліцеї один раз на 3 роки складається план-графік проведення навчання та перевірки знань працівників з питань охорони праці, який затверджуються наказом.

1.5 Контроль за дотриманням вимог цього Положення здійснює директор ліцею, відповідвльний за охорону праці ліцею, представники профспілки.

2. Навчання з питань охорони праці учнів

2.1 У ліцеї проводиться навчання з питань безпеки життєдіяльності відповідно до вимог законодавства у сфері освіти.

2.2 Під час вивчення предмету «Трудове навчання» здійснюється навчання у вигляді інструктажів з охорони праці.

2.3 Навчання здобувачів освіти з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності проводиться як традиційними методами, так і з використанням сучасних форм організації навчання – модульного, дистанційного, а також з використанням технічних засобів навчання – аудіовізуальних, комп'ютерних.

3. Організація навчання і перевірки знань з питань охорони праці

3.1 Під час прийняття на роботу і в процесі роботи посадові особи та інші працівники ліцею проходять інструктаж, навчання та перевірку знань з питань охорони праці, надання домедичної допомоги потерпілим від

нещасних випадків, а також правил поведінки в разі виникнення аварій та надзвичайних ситуацій відповідно до Типового положення.

3.2 В ліцеї навчання працівників з питань охорони праці проводиться у вигляді складової частини навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, при цьому кількість годин і тематика навчання з питань охорони праці має відповідати Типовому положенню. Навчанню і перевірці знань підлягають усі без винятку працівники ліцею з урахуванням умов праці та їх діяльності.

Посадові особи ліцею, діяльність яких пов’язана з організацією безпечного ведення робіт, під час прийняття на роботу та періодично (один раз на три роки) проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності за участю профспілки.

3.3 Директор ліцею, відповідальна особа за організацію роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності, інші працівники, які є членами відповідної постійно діючої комісії з перевірки знань в ліцеї, один раз на три роки проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності.

3.4 Перевірка знань посадових осіб та інших працівників ліцею з питань цивільного захисту, охорони праці, безпеки життєдіяльності здійснюється відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці, пожежної, радіаційної безпеки, додержання яких входить до їхніх функціональних обов'язків.

3.5 Особи, які суміщають професії, проходять інструктаж, навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності з основних професій і з професій за сумісництвом.

3.6 Навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності директора ліцею, його заступників, відповідальних за охорону праці проводиться на базі методичних підрозділів відповідних органів управління освітою або в закладах освіти та навчальних центрах, визначених місцевими органами управління освітою.

3.7 Усі інші посадові особи та працівники ліцею проходять навчання і перевірку знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності безпосередньо в ліцеї, їх структурних підрозділах за місцем роботи обсягом не менше 20 годин.

3.8 Перевірку знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності посадових осіб та інших працівників ліцею, проводить комісія, склад якої затверджується наказом директора ліцею. Головою комісії призначається директор або заступник директора ліцею, до службових обов’язків якого входить організація роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності.

До складу комісії входить відповідальний за організацію роботи з охорони праці ліцею.

Комісія вважається правочинною, якщо до її складу входять не менше трьох осіб.

3.9 Усі члени комісії мають пройти навчання та перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності у порядку, установленому Типовим положенням та цим Положенням.

3.10 Перелік питань для перевірки знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників складається членами комісії з урахуванням місцевих умов та затверджується директором ліцею.

3.11 Формою перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників є тестування, залік або іспит. Тестування проводиться комісією за допомогою тестів, заліку або іспиту - за екзаменаційними білетами у вигляді усного або письмового опитування.

3.12 Результати перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників заносяться до протоколу засідання комісії з перевірки знань працівників з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

3.13 Особам, які під час перевірки знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності виявили задовільні результати, видається посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності. При цьому в протоколі та посвідченні в стислій формі зазначається перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці, питань безпеки життєдіяльності, виконання конкретних видів робіт, в обсязі яких працівник пройшов перевірку знань. Видача посвідчень про перевірку знань працівникам, які проходили навчання в установі та закладі освіти, є обов'язковою лише для працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки.

Питання щодо необхідності видачі посвідчень про перевірку знань з питань охорони праці або необхідності працівникам мати їх при собі під час виконання трудових обов'язків вирішується директором ліцею.

3.14 У разі незадовільних результатів перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівники протягом одного місяця проходять повторну перевірку знань.

3.15 Не допускаються до роботи працівники, які не пройшли навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

3.16 Організаційне забезпечення роботи комісії з перевірки знань (організація проведення перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, оформлення, облік і зберігання протоколів перевірки знань, оформлення і облік посвідчень про перевірку знань тощо) покладається на ліцей, де проводилось це навчання. Термін зберігання протоколів перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності - не менше 5 років.

3.17 Позачергове навчання і перевірка знань працівників з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності проводяться під час переведення їх на іншу роботу або призначення на іншу посаду, що потребує додаткових знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

4. **Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці**

4.1 Працівники ліцею (оператори, кочегари), безпосередньо зайняті на роботах, зазначених у Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затвердженому наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 232/10512, та Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі, затвердженому наказом Міністерства охорони здоров'я України, Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 23 вересня 1994 року № 263/121, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 січня 1995 року за № 18/554, проходять щороку спеціальне навчання і перевірку знань відповідно до Типового положення.

4.2 Порядок проведення спеціального навчання з питань охорони праці визначається Типовим положенням.

4.3 Спеціальне навчання працівників ліцею (операторів, кочегарів) з питань охорони праці проводиться безпосередньо в навчальному центрі.

4.4 Стажування, дублювання і допуск до роботи працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки, проводяться відповідно до Типового положення.

5. Організація проведення інструктажів з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності

5.1 Посадові особи та інші працівники ліцею під час прийняття на роботу та періодично мають проходити інструктажі з питань охорони праці, навчання щодо надання домедичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, правил поведінки та дій під час виникнення аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих, навчання з питань цивільного захисту, у тому числі правилам техногенної та пожежної безпеки.

5.2 Порядок проведення інструктажів з охорони праці з працівниками в ліцеї здійснюється відповідно до Типового положення:

1) вступний інструктаж з охорони праці проводиться з працівниками, які приймаються на постійну або тимчасову роботу незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади; прибули до ліцею і беруть безпосередню участь в освітньому процесі або виконують інші роботи для ліцею.

Вступний інструктаж проводиться особою відповідно до наказу (розпорядження) директора ліцею, на яку покладається цей обов'язок і яка в установленому цим Положенням порядку пройшла навчання і перевірку знань з питань охорони праці.

Вступний інструктаж проводиться в кабінеті охорони праці або у спеціально обладнаному приміщенні за програмою, розробленою відповідальним за охорону праці. Програма та тривалість інструктажу затверджуються директором ліцею.

Запис про проведення вступного інструктажу робиться в журналі реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці для працівників, який зберігається працівником, що відповідає за проведення вступного інструктажу, а також у наказі про прийняття працівника на роботу;

2) первинний інструктаж з охорони праці проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з працівником:

- новоприйнятим (постійно чи тимчасово) до ліцею;
- який переводиться з одного структурного підрозділу до іншого, однієї посади на іншу;
- який виконуватиме нову для нього роботу;
- відрядженим іншою установою чи закладом освіти, який бере безпосередню участь в освітньому або виробничому процесах.

Первинний інструктаж на робочому місці проводиться індивідуально або з групою осіб одного фаху за чинними в ліцеї інструкціями з охорони праці відповідно до виконуваних робіт;

3) повторний інструктаж з охорони праці проводиться на робочому місці індивідуально з окремим працівником, групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом питань первинного інструктажу.

Повторний інструктаж проводиться на роботах з підвищеною небезпекою - 1 раз на 3 місяці, для решти робіт - 1 раз на 6 місяців;

4) позаплановий інструктаж проводиться на робочому місці у разі:

- введення в дію нових або внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів з охорони праці;
- зміни технологічного процесу, заміни устаткування, приладів та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;
- порушень працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо;
- перерви в роботі виконавця більше ніж на 30 календарних днів - для робіт з
  підвищеною небезпекою, для решти робіт - понад 60 днів.

Позаплановий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або групою працівників одного фаху. Обсяг і зміст позапланового інструктажу визначаються в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення;

5) цільовий інструктаж з охорони праці проводиться у разі:

- ліквідації аварії або стихійного лиха;
- проведення робіт, на які відповідно до законодавства з питань охорони праці оформлюються наряд-допуск, наказ або розпорядження.

Цільовий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або групою працівників. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначаються залежно від виду робіт, що виконуватимуться.

5.3 Інструктажі з охорони праці із здобувачами освіти під час трудового навчання проводяться відповідно до даного Положення, а саме:

1) вступний інструктаж з охорони праці:
   - до початку трудового навчання ;
   - у разі екскурсії на виробництво.

Вступний інструктаж з охорони праці зі здобувачами освіти перед початком трудового навчання проводять вчителі трудового навчання.

Реєстрація вступного інструктажу з охорони праці зі здобувачами освіти проводиться в окремому журналі реєстрації вступного інструктажу або в журналі обліку навчальних занять на сторінці предмету.

2) первинний інструктаж:
   - перед початком навчання в кожному кабінеті, майстерні;
   - перед початком виконання кожного навчального завдання, пов'язаного з використанням різних механізмів, інструментів, матеріалів.

Первинний інс труктаж з охорони праці зі здобувачами освіти проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці, де проводиться трудове навчання.

3) позаплановий інструктаж:
   - у разі порушень здобувачами освіти вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що можуть призвести або призвели до травм, надзвичайних ситуацій.
4) повторний інструктаж:
   - на робочому місці, де здійснюється трудове навчання.
5) цільовий інструктаж:
   - під час екскурсій з трудового навчання

Первинний, повторний, позаплановий інструктажі з охорони праці з предмету «Трудове начання» завершуються перевіркою знань у вигляді усного опитування. При незадовільних результатах перевірки знань, умінь і навичок щодо безпечного виконання робіт після первинного, повторного, позапоанового інструктажів протягом 10 днів проводиться інструктаж і повторна перевірка знань.

5.4 Інструктажі з безпеки життєдіяльності зі здобувачами освіти.

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності проводиться класним керівником перед початком навчальних занять один раз на рік, а також під час зарахування або оформлення до ліцею здобувачів освіти.

За умови чисельності учасників освітнього процесу в ліцеї понад 200 осіб відповідльним за охорону праці проводиться навчання з вихователем групи продовженого дня, класними керівниками, які в свою чергу інструктують учнів перед початком навчального року.

Запис про вступний інструктаж робиться на окремій сторінці реєстрації вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності для здобувачів освіти у журналі обліку навчальних занять.

Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності проводиться на початку навчального року перед початком занять у кожному кабінеті, майстерні, спортзалі
тощо, перед початком канікул, а також перед початком заходів за межами ліцею.

Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності проводять учителі, класні керівники. Інструктаж проводиться зі здобувачами освіти, а також з батьками, які беруть участь у позанавчальних заходах.

Запис про проведення первинного інструктажу з безпеки життєдіяльності робиться в окремому журналі реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти, який зберігається в кожному кабінеті, майстерні, спортзалі тощо.

Здобувачі освіти, які інструктуються, ставлять підпис в журналі, починаючи з 9 класу (досягнувши 14 років).

Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності також проводиться перед виконанням кожного завдання, пов'язаного з використанням різних матеріалів, інструментів, приладів, на початку уроку, заняття, лабораторної, практичної роботи.

Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності, який проводиться перед початком кожного практичного заняття (практичної, лабораторної роботи тощо), реєструється в журналі обліку навчальних занять, виробничого навчання на сторінці предмета в розділі про запис змісту уроку, заняття.

Позаплановий інструктаж з безпеки життєдіяльності зі здобувачами освіти проводиться у разі порушення ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці під час освітнього процесу, що може призвести чи призвело до травм, надзвичайних ситуацій тощо, зміни умов виконання навчальних завдань (лабораторних робіт), а також у разі нещасних випадків, що сталися під час освітнього процесу та за межами ліцею.

Цільовий інструктаж з безпеки життєдіяльності проводиться зі здобувачами освіти в разі організації позанавчальних заходів (олімпіади з предметів, екскурсії, туристичні походи, спортивні змагання тощо), під час проведення громадських, позанавчальних робіт (прибирання територій, приміщень, науково-дослідна робота).